'Wy meitsje it ferskil'

Werkplan FMF 2020

Voorwoord

Elk jaar maakt de FMF een werkplan waarin ze haar plannen voor het daaropvolgend jaar presenteert. Dit is een moment opname. We zitten in een dynamische wereld waar de onderwerpen waar de FMF zich mee bezig houdt volop aandacht krijgen. De kranten staan vol met onderwerpen als duurzame energie, veenweide, landschap, voedselvoorziening en afval.

De FMF wil een spil zijn in de discussie over deze onderwerpen en wil sturing geven aan de duurzaamheidsagenda. Uitgangspunt daarbij is: “Wy meitsje it ferskil”. Dat betekent soms dat je meebeweegt en de kansen grijpt die zich voordoen. Op het moment van schrijven zitten we volop in de discussie over de stikstofproblemen waardoor vele projecten in Nederland on hold worden gezet. Bouwers kunnen niet gaan bouwen en landbouwbedrijven kunnen niet meer uitbreiden. Dit kun je als een probleem zien, maar het biedt ook geweldige kansen: de stikstofdiscussie kan een geweldige impuls geven aan de transitie naar een duurzame, natuurinclusieve landbouw en een versteviging van de milieukwaliteit van de natuurgebieden in Fryslân. De FMF is volop met deze transitie bezig via bijvoorbeeld de veenweideaanpak, Natuer mei de Mienskip en gebiedsprocessen in het kader van Natuurinclusieve landbouw. Het jaar 2020 zal een zeer interessant jaar worden waarbij duidelijk wordt op welke wijze we in Fryslân invulling gaan geven aan duurzame landbouw. Kortom: we leven in boeiende tijden.

Dit werkplan bevat onze inschatting van wat er komend jaar zal moeten gebeuren en wat de FMF van plan is te gaan doen. Maar wel met een winstwaarschuwing: het gaat momenteel zo hard dat de FMF ook tijdig haar plannen zal bijstellen om de kansen die zich voor doen te pakken. Dit zal uiteraard in nauw overleg met onze leden en met onze belangrijkste stakeholders waaronder de provincie gebeuren. Het weerhoudt ons er in ieder geval niet van om aan de slag te gaan: wij hebben er zin in!

Pieter De Haan
Voorzitter FMF

Inhoudsopgave

Voorwoord 2
1. Beleid, kader werkplan 4
2. Wat willen we in 2020 bereiken? 7
3. Ontwikkeling organisatie 12
4. Financiën 14

1. Beleid, kader werkplan

Visie
In 2016 hebben we onze Meerjarenvisie 2017 – 2019 vastgesteld. Samengevat komt onze visie en missie op het volgende neer:
"Wij werken al meer dan 40 jaar aan een mooie en duurzame provincie: een gezond milieu, een rijke natuur en een mooi landschap. We zetten ons met hart en ziel in voor een duurzame ontwikkeling van de provincie Fryslân."

We werken vanuit 3 gezamenlijke opgaven die leidend zijn voor de agenda waar we aan werken en voor onze samenwerking met partners. Daarbij hebben we de volgende ambities:

- Klimaat: wij leven in Fryslân op een zodanige wijze dat wonen en werken minimale impact heeft op onze leefomgeving, dat we negatieve effecten niet op anderen afwentelen, dat we geen afval meer produceren en dat we niet meer afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen.
- Biodiversiteit: de trend van de achteruitgang van de biologische diversiteit in Fryslân willen wij tot staan brengen. We zetten ons in om wonen, werken en recreëren in balans te brengen met de natuur, zodat er een samenhangend en gezond (eco)systeem ontstaat met een hoge soortendiversiteit.
- Omgevingskwaliteit: wij willen in een zodanig mooie provincie wonen, recreëren en werken, dat de Friese burger trots is op zijn leefomgeving en dat deze omgeving toekomstbestendig, veilig, gezond en aantrekkelijk is. Zaken als klimaatadaptatie, de energietransitie en circulaire economie zullen een geweldige impact hebben op het huidige Friese landschap. Wij zien dit als een kans in plaats van een bedreiging.

Als intermediaire organisatie zijn wij in Fryslân een agenderende, proactieve netwerkorganisatie en een autoriteit op het gebied van duurzaamheid. We helpen bedrijven, overheden en burgerinitiatieven bij het concreet vormgeven van duurzaamheidsthema's. We komen met voorstellen en geven handelingsperspectief. We ontwikkelen ons naar een organisatie die meer ingericht is op samenwerking met, en onderdeel van netwerkstructuren. Wij willen als FMF blijvend impact creëren door met lef te ondernemen (dat wil zeggen zelf aan de slag te gaan en risico's nemen) en beweging te creëren. Op deze wijze maken we het verschil voor burgers, die voor ons start- en eindpunt zijn van alle onze initiatieven.

Impact en evaluatie
Onze inzet is om meer impact te genereren door te werken aan concrete resultaten op onze activiteiten en projecten. Om duidelijk te maken hoe onze activiteiten leiden tot concrete resultaten en uiteindelijk tot de gewenste veranderingen hebben we onze 'theory of change' in kaart gebracht voor de verschillende thema's. De activiteiten die we uitvoeren leveren concrete output op, deze output draagt bij aan de impact die we willen bereiken. In hoofdstuk 2 staan we hierbij stil.

Het jaar 2020 is het laatste jaar van onze Meerjarenvisie en de daaraan gekoppelde boekjaarsubsidie van de provincie Fryslân. We gaan een nieuwe cyclus in en gaan onze afspraken met de provincie herijken. Ook gaan we in gesprek met onze leden over wat ze van ons verwachten voor de volgende periode. Begin 2020 wordt er een onafhankelijke evaluatie uitgevoerd naar het functioneren van de FMF. Centrale vragen zijn: 'Gaan we de afgesproken doelen realiseren? 'en 'Wat betekent het nieuwe provinciale bestuursakkoord voor de FMF?'.

Global Goals

In 2015 heeft de VN 17 ambitieuze doelen voor duurzame ontwikkeling vastgesteld: de Global Goals We willen deze global goals als kader voor ons handelen gebruiken. Het voordeel is dat wij samen met onze partners een gemeenschappelijke taal spreken en koppelingen kunnen maken tussen de verschillende goals. In ons werkplan staan we voor de eerste keer stil bij welke bijdrage we leveren aan deze global goals. Hieronder staat een kort overzicht. Bij de uitwerking van de verschillende thema's gaan we meer de diepte in.

De FMF werkt aan de volgende goals:

	SDG 7: Betaalbare en duurzame energie	SDG 11: Duurzame steden en gemeen-schappen	SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie	SDG 13: Klimaat-actie	SDG 14: Leven in het water	SDG 15: Leven op het land	SDG 17: Partnerschap
1. Friese klimaataanpak	X	X		X			X
2. Kringloop economie	X	X	X	X		X	X
3. Gezonde Voeding			X				X
4. Natuur-inclusieve landbouw					X	X	X
5. Mens en natuur		X			X	X	X
6. Moai Fryslân		X			X	X	X
7. Gebieds-gerichte, integrale aanpak	X		X	X	X	X	X
8. Binding achterban	X		X	X	X	X	X
9. (landelijke projecten)	X	X	X	X		X	X

Communicatie en profilering
Een goed uitgekiende communicatiestrategie en aanpak is essentieel voor het werk van de FMF. We doen heel veel als FMF, werken veel samen met andere partijen, jagen aan, maar het is niet altijd zichtbaar wat we doen. De impact kan naar ons idee veel groter. Daarom willen we volgend jaar meer inzoomen op onze identiteit: wat doen wij en wat voor betekenis geven wij aan onze werkzaamheden. Daarvoor zijn allerlei zaken nodig. In 2019 hebben we een communicatiestrategie en aanpak ontwikkelt met een brede instrumentenmix.

Een belangrijke wijziging is de communicatieparagraaf bij overkoepelende thema's en projecten. Om onze speerpunten bij de juiste doelgroep tussen de oren te krijgen en uiteindelijk gedragsverandering op gang te brengen, is een communicatieparagraaf integraal onderdeel van ieder themaplan en projectplan. Bij de start van elk projectstellen wij de vraag wat wij willen bereiken (impact), bij wie en hoe dit bijdraagt aan de corporate communicatiestrategie.

Communicatie indicatoren
Zoals in het eerste hoofdstuk is aangegeven zal in 2020 communicatie en het voeren van campagnes erg belangrijk zijn. Daarbij gebruiken we de volgende indicatoren.

Indicator FMF Corporate	2019	Ambitie 2020
Omvang achterban: aantal aangesloten groepen	42	46
Aantal bezoekers van corporate en campagne website	25.000	27.500
Nieuwsbrief abonnees (totaal)	3817	4.000
Aantal volgers social media	17.019	19.000
Aantal keer in media		Nader te bepalen
Aantal georganiseerde bijeenkomsten	10xGroenlunch, 6xGrienOerlis 2x netwerkbijeenkomsten	10xGroenlunch, 6xGrienOerlis 2x netwerkbijeenkomsten 4 themabijeenkomsten (RES, landbouw, natuur, veenweide)
Aantal bezoekers aan zelf georganiseerde bijeenkomsten	1000	1250

2. Wat willen we in 2020 bereiken?

Wij hebben in onze Meerjarenvisie 8 thema's geïdentificeerd waar wij ons als FMF mee bezighouden. Al deze thema's dragen bij aan de 3 opgaven. Hieronder wordt aan de hand van de *theory of change* aangegeven wat we in 2020 per thema gaan doen en wat de impact is van de voorgestelde maatregel.

1. Friese klimaataanpak

We willen in 2020 een gezamenlijke agenda van bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers ontwikkelen met als doel om de klimaatdoelstellingen zoals afgesproken in het Klimaatakkoord te bereiken. Daarbij besteden we expliciet aandacht aan de impact op natuur en landschap en de participatie van de directe omgeving. We haken aan bij de Regionale Energiestrategie en werken we samen in de Participatiecoalitie. Ook gaan we door met het ondersteunen van lokale energie-initiatieven.

Activiteit:	**Output:**	**Effect:**	**Impact:**
Ondersteunen lokale energie initiatieven Deelname in het RES proces Opzetten Koolstofbank Opzetten van energiebesparingscampagne Ontwikkelen wijkaanpak Aardgasvrij	Nieuwe ondersteuning structuur lokale initiatieven (Participatie Coalitie) 30 energie initiatieven ondersteund Campagne 'Ik Ben Bewust' met thema Energiebesparing Kansenkaart Duurzame Opwek (zon en wind) Fryslân Voorstel hoe om te gaan met ZonPV op het IJsselmeer Financieel participatie model	Er is meer kennis, draagvlak en handeling perspectief bij burgers, bedrijven en overheden Het energieverbruik in Fryslân neemt af Het aandeel hernieuwbare energie in Fryslân neemt toe Lokale Opwek is in toenemende mate eigendom van de omgeving	Reductie broeikasgas emissies Draagvlak voor energieopwekking

2. Kringloop economie (circulaire economie)

We zetten een groot aantal projecten op om inwoners en bedrijven te enthousiasmeren en te verleiden om op een circulaire wijze te produceren en consumeren. Dit doen we met laagdrempelige projecten en campagnes om handelingsperspectief te creëren. Daarbij werken we nauw samen met de Vereniging Circulair Fryslân (VCF).

Activiteit:	**Output:**	**Effect:**	**Impact:**
Uitvoering campagne CE Uitvoering project Delende dorpen Samenwerking VCF en gemeenten Ontwikkelen tool om voetafdruk te meten Onderzoek kansen CE	Campagne Ik ben bewust 10 dorpen zijn bezig met delen Gezamenlijke projecten VCF en gemeenten Voetafdruk CE-perspectief	Bewustwording Friese burger vergroot Inwoners dorpen delen spullen en diensten Mienskip consumeert CE-producten/diensten	Minder negatieve impact op biodiversiteit Minder broeikasgassen Grondstoffen worden meer hergebruikt Versterkte lokale circulaire economie

3. Gezonde Voeding

We gaan door met het ondersteunen van (lokale) voedselinitiatieven en via een publiekscampagne stimuleren we de bewustwording van consumenten om lokale en duurzame producten te kopen. Daarmee verlagen we de individuele ecologische footprint en wordt de afstand tussen producent en consument letterlijk en figuurlijk verkleint.

Activiteit:	**Output:**	**Effect:**	**Impact:**
Uitvoering campagne Streekweek Organisatie weidelunches Ondersteuning voedselnetwerken	Campagne Streekweek 5 Weidelunches 10 bijeenkomsten voedselnetwerk Noordelijke voedselagenda	bewustwording Friese burger m.b.t. streekeigen en duurzaam voedsel is vergroot Kennis voedselinitiatieven is vergroot Afstand boer – burger is verkleind	Minder negatieve impact op biodiversiteit Minder broeikasgassen Betrokkenheid voedsel is vergroot

4. Natuurinclusieve landbouw

We zetten in 2020 een aantal projecten op om boeren in de transitie naar een duurzame landbouw te stimuleren. Deze projecten zijn gericht op de hele keten om vernieuwing aan te jagen, boeren te ondersteunen, koplopers voor het voetlicht brengen en druk uit te oefenen op de zuivelaars en retailers. Agroforestry wordt verkend als potentiële kans voor een duurzame landbouw. Wij verwachten dat er veel tijd besteed gaat worden aan de knelpunten rond de stikstofproblematiek (PAS). Wij nemen daarbij een constructieve, proactieve rol in en zien kansen om ook onderwerpen zoals klimaat en biodiversiteit te agenderen.

Activiteit:	**Output:**	**Effect:**	**Impact:**
Bijeenkomsten organiseren agro forestry Als vervolg op de landbouwdeals wordt gewerkt aan provinciebrede landbouwagenda Stimuleren van energieprojecten bij boeren Campagne opzetten rond kringlooplandbouw Meedenken in oplossingen PAS problematiek	4 bijeenkomsten agro forestry Biodiversiteit en NIL/Kringlooplandbouw zijn geborgd in de landbouwagenda 1 energieproject bij boeren in uitvoering 1 campagne kringlooplandbouw gericht op de consument Afspraken PAS korte en lange termijn	bewustwording Friese burger vergroot Kennis bij boeren over impact biodiversiteit is vergroot Er is een stikstofaanpak die werkt Boeren gaan aan de slag met duurzame energie	Minder negatieve impact op biodiversiteit Minder broeikasgassen Toename opwekking duurzame energie

5. Mens en natuur

De FMF ondersteunt lokale initiatieven waarmee de betrokkenheid van de Friezen bij de Friese natuur wordt vergroot. Wij stimuleren dat zij meer kunnen genieten van de Friese natuur en dat de kwaliteit van de natuur wordt vergroot. Ook werken we in 2020 samen met bedrijven die willen investeren in het verhogen van de biodiversiteit op hun terreinen.

Activiteit:	**Output:**	**Effect:**	**Impact:**
Aanpak ontwikkelen voor Landelijke campagne biodiversiteit Uitwerken pilotprojecten NmdM Uitvoeren voorbeeldprojecten bedrijven en biodiversiteit Burgers stimuleren om met natuur aan de slag te gaan Ontwikkelen van Landskipsplan	Campagne ik ben bewust 2 pilotprojecten NmdM loopt 2 voorbeeldprojecten bedrijven en biodiversiteit 20 burgerinitiatieven natuur Projectplan Landskipsplan	bewustwording burger m.b.t. biodiversiteit is vergroot Handelingsperspectief voor burger m.b.t. natuur Bedrijven gaan aan de slag met natuur Meer aandacht voor landschap	Lokale biodiversiteit neemt toe Draagvlak voor natuur neemt toe

6. Moai Fryslân

De FMF wil in 2020 bij burgers en haar eigen achterban bewustwording creëren van de kwaliteiten van de provincie Fryslân en de veranderingen die op het landschap (natuur en landbouw) af komen als het gaat om onder meer klimaatverandering. Belangrijk onderwerp is voor ons ook de aanpak van zwerfafval. Daarnaast geven wij onze leden een stem in de discussie als het gaat om de uitwerking van de Omgevingsvisies, bij de veenweide en donkerte.

Activiteit:	**Output:**	**Effect:**	**Impact:**
Coördinatie activiteiten Nacht vd Nacht Opzetten Platform donkerte Waddenkust Uitvoeren campagne Samen Fryslân Schoon en Skjin Wetter Advisering provincie m.b.t. natuur, RO en veenweide Advisering provincie en gemeenten m.b.t. Omgevingsvisies	Campagne Nacht vd Nacht Platform Donkerte Campagne Skjin Wetter en Samen Fryslân Schoon 15x advisering provincie m.b.t. natuur en veenweide 5x overleg Omgevingsvisies	bewustwording Friese burger vergroot m.b.t. donkerte en zwerfafval Natuur en landschap wordt meegenomen bij besluitvorming provincie en gemeenten	Mooier en schoner Fries landschap Draagvlak bij burgers

7. Gebiedsgerichte, integrale aanpak:

De FMF zet in 2020 gebiedsprojecten op om op gebiedsniveau de transitie aan te jagen die nodig is op het gebied van biodiversiteit, klimaat en ruimtelijke kwaliteit. We dragen zorg voor een vertaling van de opgaven naar specifieke gebieden en zijn bezig met het ontwikkelen van instrumenten voor gebiedsontwikkeling. De focus ligt daarbij op de veenweide.

Activiteit:	**Output:**	**Effect:**	**Impact:**
Maken afspraken Natuurmonumenten en boeren over Skrok Skrins Begeleiden gebiedsprojecten veenweide Afspraken maken met boeren over peilverhoging t.b.v. VvV Ontwikkelen instrumenten gebiedsprojecten zoals grondbank en kennisdeling	Gebiedsplan Skrik Skrins 2 gebiedsafspraken veenweide 2 projectplannen VvV 4 bijeenkomsten gebiedsinstrumenten	Draagvlak voor grondwaterstandverhoging veenweide Versnelling van uitvoering gebiedsprojecten Verdienmodel voor boeren	Minder broeikasgassen veenweide en meer biodiversiteit Divers en mooi landschap

8. Binding achterban

Wij faciliteren in 2020 onze aangesloten organisaties via ledenbijeenkomsten, Groenlunches, thematische achterbanbijeenkomsten (energie, landbouw, voedsel), zijn spreekbuis namens hen en hebben een vraagbaakfunctie.

Activiteit:	**Output:**	**Effect:**	**Impact:**
Vragen beantwoorden van aangesloten organisaties Coördinatie van Grien Oerlis , GroenLunch en ledenbijeenkomsten Vragen beantwoorden van PS Uitvoering campagne Ik ben bewust Advies en uitvoering corporate/project communicatie Coördinatie van vrijwilligers en stagiaires	Campagne Ik ben bewust 50 vragen van leden beantwoord 10 vragen van PS beantwoord 6x Grien Oerlis Contentkalender- en rapportages Communicatie-strategie 2 ledenbijeenkomsten en 10 Groen Lunches	Achterban kan beter functioneren 1 geluid vanuit natuur en milieu Betrokkenheid burgers vergroot Kennis bij achterban is vergroot	Draagvlak voor natuur en milieu is groter Mensen gaan zelf aan de slag met natuur

3. Ontwikkeling organisatie

Langeretermijn toekomstperspectief
De opgaven waar de FMF samen met haar partners aan werkt zijn enorm. We staan nog maar aan het begin van de transitie. We moeten ook erkennen dat de rol van de FMF bescheiden is en dat zij moet focussen op die onderwerpen waar ze echt het verschil kan maken. Zij geeft in haar Meerjarenvisie aan dat ze zich concentreert op het volgende:

- Om verschil te maken is samenwerking essentieel. Alle initiatieven en projecten die de FMF ontplooit ze samen met andere organisaties. Daardoor kunnen er grotere initiatieven ontstaan, worden er grotere groepen mensen bereikt en is de impact groter.
- FMF wil zich ontwikkelen van een projectorganisatie naar een netwerkorganisatie. Om de transitie naar een duurzame samenleving te faciliteren is het belangrijk projecten op te zetten en te streven naar concrete resultaten. Daar is de FMF van oudsher goed in. Daarmee bereikt ze niet de onderstroom van burgers die op hun eigen wijze bezig zijn met duurzaamheid. Wij vinden het belangrijk dat we ons met hen verbinden en samen met de aangesloten organisaties van de FMF streven naar een brede (burger)beweging.
- Onze rol is bij een burgerbeweging anders: wij jagen aan, agenderen onderwerpen en faciliteren initiatieven. Zodra projecten in uitvoering komen kijken wij of de FMF de aangewezen organisatie is om het initiatief uit te voeren. Wanneer anderen het beter kunnen, dan laten wij het los. In sommige gevallen richten we samenwerkingsverbanden op om de uitvoering ter hand te nemen.

Geconstateerd kan worden dat dit in grote mate gelukt is: FMF werkt met heel veel organisaties samen, we werken met deze organisaties aan nieuwe initiatieven en er is een breed bewustzijn aan het ontstaan over de noodzaak voor een transitie. Of dat voldoende is weten we niet. Zoals in hoofdstuk 1 staat evalueren we begin 2020 met de provincie het functioneren van de FMF. Mede met het oog op de nieuwe Meerjarenvisie voor de periode na 2020. Ook is de provincie Fryslân bezig met een onderzoek naar een nieuwe organisatiestructuur voor de ondersteuning van lokale initiatieven ("Leefbarens"). Dat heeft mogelijk gevolgen voor de samenwerking met de FMF. FMF ziet daarbij veel kansen om een stevige robuuste structuur neer te zetten met professionele ondersteuning.

Samenwerking achterban en partners
Samenwerking met haar achterban en met haar netwerkpartners is 1 van de speerpunten van de FMF. Daarmee kunnen we impact creëren. In 2020 zetten we in op:

- Het verbreden van onze achterban/partijen waar we mee samenwerken. Daarbij denken we aan delende dorpen, landbouw (organisaties en boeren)
- Intensivering van de samenwerking: we werken in nieuwe samenwerkingsvormen aan projecten en initiatieven om tot uitvoering te komen. Voorbeeld daarvan is het samenwerkingsverband Natuer mei de Mienskip en de Participatiecoalitie ten behoeve van de Regionale Energie Strategie
- Ondersteuning bestaande partners. De samenwerking met de bestaande partners en aangesloten organisaties blijft essentieel. We organiseren ledenbijeenkomsten, we hebben een vraagbaak RO en milieu en betrekken de organisaties bij onder meer initiatieven zoals de uitvoering van de Veenweidevisie, Natuer mei de Mienskip, de RES/energietransitie, Aanvalsplan Grutto van Pieter Winsemius

Risicomanagement
Als FMF besteden we in ons werkplan en jaarrekening aandacht aan Risicomanagement. Met een goed risicomanagement kunnen we het volgende doen:

- Alle medewerkers kunnen geïnformeerde beslissingen nemen, gebaseerd op een inschatting van de risico's;
- Risico's zijn op een gecoördineerde wijze geïdentificeerd, gerangschikt en gemanaged;
- De middelen van de organisatie zijn veiliggesteld (mensen, financiën, eigendommen, reputatie, informatie).

In 2019 hebben we 9 risico's benoemd en aangegeven hoe we daarmee omgaan (zie "RISICOBELEID FRIESE MILIEU FEDERATIE van 11 september 2018"). Dit is door het bestuur vastgesteld. Hieronder staan de risico's benoemd. In 2020 gaan we wederom deze risico's onder de loep nemen en mogelijk daar maatregelen voor treffen.

Mogelijke risico's voor FMF:

1. *Verslechterde provinciale relatie op ambtelijk, bestuurlijk en politiek niveau leidend tot geheel of gedeeltelijk verlies van boekjaarsubsidie. Wegvallen steun voor projectfinanciering provincie.*
2. *Leveren van onvoldoende prestaties leidend tot reputatieschade en geheel of gedeeltelijk verlies van basissubsidie/ NPL en of minder opdrachten.*
3. *Onvoldoende alertheid op concurrentie leidend tot minder subsidie/ opdrachten*
4. *Activiteiten die onverenigbaar kunnen zijn, zijn activiteiten die strijdig zijn met onze doelen en belangen en onze politieke onafhankelijkheid.*
5. *Snel veranderende communicatiemiddelen en -methoden leidend tot verlies van contact met doelgroepen, minder impact en toegevoegde waarde en daardoor mogelijk verlies financieringsstromen.*
6. *Framing door anderen met eigen agenda, leidend tot reputatieschade.*
7. *Kwetsbaarheid a.g.v. kleine organisatie (bijvoorbeeld bij vertrek/ ziekte/ overbelasting medewerker) leidend tot plotseling wegvallen van belangrijke competenties in geval van ziekte of vertrek.*
8. *Kwetsbaarheid in de sturingsinfo leidend tot het te laat actie ondernemen in geval van ongewenste afwijkingen.*
9. *Het concreter worden van de energietransitie leidt tot polarisatie in onze achterban of met derden, met mogelijk negatief effect op de FMF*

Concrete actiepunten in 2020 voor de ontwikkeling van de organisatie:

- Uitvoeren Evaluatie functioneren FMF
- Opstellen Meerjarenvisie 2021 – 2024 met bijhorende meerjarenbegroting
- Uitvoeren risicoanalyse en het eventueel treffen van maatregelen

4. Financiën

In onderstaande tabel staat de begroting voor 2020. Deze is uitgesplitst naar thema. Ook wordt aangegeven waar de boekjaarsubsidie van de provincie en de bijdrage van de Postcodeloterij aan wordt besteed. De bijdrage van derden zijn inkomsten van fondsen, landelijke projecten en onze aangesloten organisaties. De inkomsten van “overige overheden” zijn aanvullende projectsubsidies van bijvoorbeeld de provincie en bijdragen van gemeenten. Deze inkomstenbronnen van “Overige overheden” en “Derden” zijn nog niet zeker en zijn gebaseerd op basis van een inschatting. Hiervoor is werving nog nodig. Van de totale begroting van € 966.000,- is meer dan de helft zeker. Zekere inkomsten komen van de provincie boekjaarsubsidie, postcodeloterij en projecten die vanuit 2019 doorlopen en waarvoor een opdracht is verkregen.

Tabel overzicht kosten en opbrengsten per product					
Producten	**Totale kosten**	**Boekjaarsubsidie**	**Derden**	**NPL**	**Overige overheden**
Friese Klimaataanpak	€ 98.700	€ 37.170	€ 33.915	€ 17.325	€ 10.290
Kringloop Economie	€ 117.275	€ 54.510	€ 23.325	€ 5.000	€ 34.440
Duurzame Voeding	€ 81.000	€ 29.990	€ 7.035	€ 21.930	€ 22.045
Natuurinclusieve Landbouw	€ 83.995	€ 40.005	€ 4.935	€ 18.685	€ 20.370
Natuur en Mens	€ 91.920	€ 32.235	€ 33.620	€ 16.065	€ 10.000
Moai Fryslân	€ 185.690	€ 53.970	€ 39.800	€ 21.840	€ 70.080
Gebiedsgerichte integrale aanpak	€ 87.780	€ 22.890	€ -	€ -	€ 64.890
Ondersteuning Achterban	€ 143.098	€ 108.198	€ 19.400	€ 15.500	€ -
Landelijke projecten	€ 77.000	€ -	€ 77.000		
Totaal	**€ 966.458**	**€ 378.968**	**€ 239.030**	**€ 116.345**	**€ 232.115**

Het uurtarief van de FMF zal in 2020 verhoogd worden. Deze kostenverhoging past bij de veranderende organisatie. FMF bestaat uit een vaste kern van hoofdzakelijk (senior) projectleiders, met daarnaast een flexibele schil (inhuur) van uitvoerend werk. Het verhoogde uurtarief is in vergelijking tot soortgelijke organisaties reëel.